

Załącznik do Stanowiska
Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
z dnia 30 czerwca 2025 r.

Raport monitorujący
Regionalną Strategię Inteligentnej
Specjalizacji (RIS3) 2021+
za rok 2024

Toruń, 2025 r.

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Zakres monitorowania <i>Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+</i>	4
3. Dotychczas podjęte działania w ramach monitorowania <i>Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+</i>	5
4. Syntetyczny wskaźnik poziomu innowacyjności regionów w roku 2022	7
5. Ulokowanie województwa w rankingu Regional Innovation Scoreboard	9
6. Ocena wartości wskaźników statystycznych i kontekstowych	12
7. Stan realizacji przedsięwzięć kluczowych dla wzmacniania potencjału innowacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego delegowanych do realizacji w ramach <i>RIS3 2021+</i>	14
8. Opracowania dotyczące monitorowania <i>Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+</i> wykonane w ramach realizacji projektu pn. „Proces Przedsiębiorczego Odkrywania na rzecz rozwoju Inteligentnych Specjalizacji regionu”	22
9. Podsumowanie, wnioski i rekomendacje	24

Załącznik nr 1 Syntetyczny wskaźnik poziomu innowacyjności regionów w roku 2022

Załącznik nr 2 Ulokowanie województwa w rankingu Regional Innovation Scoreboard

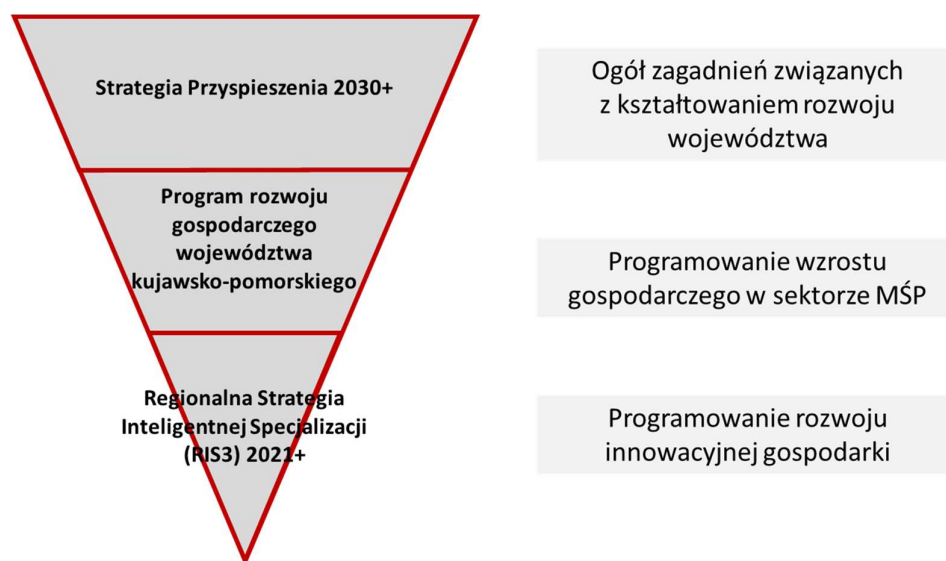
Załącznik nr 3 Ocena wartości wskaźników statystycznych i kontekstowych

1. Wstęp

Regionalna Strategia Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+ (dalej: *RIS3 2021+*) stanowi jeden z dokumentów operacyjnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego, mających na celu formułowanie założeń i określanie warunków dla rozwoju gospodarczego. *RIS3 2021+* jest zaliczana do tzw. regionalnych dokumentów programowych – wskazanych w *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*. Odpowiada za programowanie działań związanych z poprawą poziomu innowacyjności województwa w aspektach gospodarczych (transformacji gospodarczej ukierunkowanej na wsparcie polityki inwestycyjnej odpowiadającej na kluczowe regionalne wyzwania i potrzeby, opartej na wykorzystaniu mocnych stron, potencjałów rozwojowych i przewag konkurencyjnych województwa).

Dodatkowo *RIS3 2021+* jest dokumentem niezbędnym dla wypełnienia tzw. warunku podstawowego *Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji* dla Celu Polityki 1 *Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej*, a jego przyjęcie umożliwia uruchomienie środków finansowych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027.

Wspomnieć należy, że *RIS3 2021+* jest bezpośrednio powiązana z innym regionalnym dokumentem programowym wskazanym w *Strategii Przyspieszenia 2030+* w obszarze „Gospodarka”, tj. *Programem rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego*. *RIS3 2021+* rozszerza i dopełnia ustalenia *Programu rozwoju gospodarczego*, będąc jego specjalistycznym rozwinięciem, skoncentrowanym na kształtowaniu rozwoju nowoczesnej gospodarki województwa.

Rysunek 1. Idea umiejscowienia *RIS3 2021+* w systemie planowania rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 w następstwie realizacji ustaleń *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*.

Źródło: *Regionalna Strategia Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+*

Regionalna Strategia Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+ została przyjęta 13 lipca 2022 r. przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego uchwałą Nr 27/1066/22.

Za realizację ustaleń *RIS3 2021+* odpowiada Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego, który założył, że wszystkie kluczowe dla określania założeń i kierunków rozwoju gospodarczego dokumenty strategiczne i programowe będą wyposażone w tzw. plany wdrożeniowe. Pozwoliło to na oddzielenie warstwy ustaleń definiujących politykę województwa w zakresie rozwoju gospodarczego (poprzez cele, kierunki oraz przedsięwzięcia) od ustaleń wykonawczych, operacyjnych, jakimi jest m.in. wskazanie podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań.

W związku z powyższym uchwałą Nr 27/1067/22 z dnia 13 lipca 2022 r. Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego przyjął *Plan realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego oraz Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+*. Plan ten został następnie zmieniony uchwałą Nr 26/1313/23 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 28 czerwca 2023 r. oraz uchwałą Nr 11/635/24 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 lipca 2024 r.

2. Zakres monitorowania *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+*

Zasady i zakres zadań dotyczących monitorowania *RIS3 2021+* zostały określone w rozdziale „System monitorowania i ewaluacji *RIS3 2021+*”. Wskazany w dokumencie system monitorowania ma za zadanie ocenę realizacji celu głównego *RIS3 2021+*: *Wzmocnienie konkurencyjności województwa kujawsko-pomorskiego*, o czym świadczyć będzie:

- Osiągnięcie do roku 2029 statusu umiarkowanego innowatora zgodnie z rankingiem Regional Innovation Scoreboard;
- Osiągnięcie minimum 9. miejsca wśród 17 krajowych jednostek NUTS2 pod względem poziomu innowacyjności do roku 2029¹.

Zgodnie z zapisami w dokumencie kluczowe znaczenie dla bezpośredniej oceny stanu realizacji ustaleń *RIS3 2021+* ma:

- 1) Ocena wartości wskaźników głównych realizacji *RIS3 2021+*. Monitorowanie „poziomu innowacyjności” na podstawie autorskiego „syntetycznego wskaźnika poziomu innowacyjności regionów”. Zadanie realizowane corocznie.
- 2) Ocena wartości wskaźników głównych realizacji *RIS3 2021+*. Monitorowanie ulokowania województwa w rankingu Regional Innovation Scoreboard. Zadanie realizowane corocznie.
- 3) Ocena wartości wskaźników statystycznych na ogólnym poziomie oceny – nawiązujących do zakresu zadań objętych celami operacyjnymi. Zadanie realizowane corocznie.
- 4) Ocena stanu realizacji przedsięwzięć kluczowych dla wzmocnienia potencjału innowacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego delegowanych do realizacji w ramach *RIS3 2021+*.

¹ „Poziom innowacyjności” określany jest na podstawie autorskiego „syntetycznego wskaźnika poziomu innowacyjności regionów”.

- Zadanie realizowane corocznie na podstawie *Raportu z realizacji Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego*.
- 5) Monitorowanie nakładów na działania wspierające i wzmacniające IS. Zadanie realizowane corocznie.
 - 6) Coroczna identyfikacja barier rozwoju innowacyjności i cyfryzacji gospodarki w województwie (tzw. „wąskie gardła”). Zadanie realizowane corocznie.
 - 7) Analiza benchmarkowa konkurencyjności i innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego pokazująca jego dynamikę na tle innych regionów UE. Zadanie realizowane co 2 lata.
 - 8) Analiza Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji zidentyfikowanych dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Zadanie realizowane co 2 lata. Zadanie obejmuje charakterystykę statystyczną oraz jakościową IS.
 - 9) Analiza aktywności i skuteczności aktorów Inteligentnych Specjalizacji pod kątem ubiegania się o wsparcie publiczne na poziomie regionalnym, krajowym i unijnym. Zadanie realizowane co 2 lata.

W myśl zapisów *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+* efektem procesu monitorowania jest syntetyczny *Raport monitorujący RIS3 2021+* za dany rok, przygotowywany na podstawie wskazanych powyżej zadań analitycznych (zrealizowanych w danym roku) i przedstawiany Zarządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego do przyjęcia. Zgodnie z *Planem realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego oraz Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+*, *Raport monitorujący RIS3 2021+* będzie przedstawiał dodatkowo efekty realizacji projektu pn. „Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji”².

3. Dotychczas podjęte działania w ramach monitorowania *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+*

W październiku 2022 r., w ramach zamówienia in-house, zlecono Kujawsko-Pomorskiej Agencji Innowacji sp. z o.o.³ realizację zadań z zakresu monitorowania poziomu innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego (edycja 2022) w nawiązaniu do ustaleń dokumentu pn. *Regionalna Strategia Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+*. Przedmiotowe zlecenie objęło m.in.:

- Określenie metody tworzenia „syntetycznego wskaźnika poziomu innowacyjności regionów”;
- Dokonanie klasyfikacji 17 jednostek NUTS2 według „syntetycznego wskaźnika poziomu innowacyjności regionów” za rok 2019 oraz za rok 2020, w tym określenie, dla każdego z obydwu analizowanych lat, jaką pozycję w rankingu zajmuje województwo kujawsko-pomorskie;

² Patrz: Tabela 4 – realizacja przedsięwzięcia II.2.2./R-P10 Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji.

³ 2 kwietnia 2024 r. doszło do połączenia spółki Kujawsko-Pomorska Agencja Innowacji sp. z o.o. (jako spółki przejmowanej) z Kujawsko-Pomorskim Funduszem Pożyczkowym sp. z o.o. (jako spółką przejmującą).

- Analizę wsparcia udzielonego w ramach realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 na rzecz rozwoju regionalnych inteligentnych specjalizacji województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2020 i 2021;
- Analizę Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji zidentyfikowanych dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Powyższe materiały pozwoliły na określenie tzw. stanu wyjściowego oraz opracowanie autorskiego wskaźnika, na podstawie którego co roku będzie analizowana pozycja Województwa Kujawsko-Pomorskiego pod kątem poziomu innowacyjności.

W trakcie 2023 r. podjęta została decyzja o podziale zadań związanych z monitorowaniem *RIS3 2021+*. Decyzja ta wynikała z trwających wówczas prac nad projektem pn. „Proces Przedsiębiorczego Odkrywania na rzecz rozwoju Inteligentnych Specjalizacji regionu”⁴ (dalej: projekt PPO) współfinansowanego ze środków programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027. Przedmiotowy projekt, który realizowany jest przez Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju sp. z o.o. w partnerstwie z Kujawsko-Pomorskim Centrum Naukowo-Technologicznym im. prof. Jana Czochrańskiego sp. z o.o., zakłada realizację zadań związanych z prowadzeniem ciągłej, zaplanowanej współpracy z podmiotami ze środowisk naukowych i gospodarczych, w obszarze rozwoju Inteligentnych Specjalizacji (IS) w oparciu o proces przedsiębiorczego odkrywania. Współpraca ta ma na celu wypracowywanie działań służących wzmocnieniu regionalnych IS, cyklicznej weryfikacji aktualności regionalnych IS, a także weryfikacji aktualności założeń polityki kształtowania Inteligentnych Specjalizacji w województwie kujawsko-pomorskim (określanej przez dokument *RIS3 2021+*).

Dla prowadzenia wskazanej powyżej współpracy z partnerami niezbędny jest komponent analityczny, zapewniający wszystkim uczestnikom procesu dostęp do rzetelnej i aktualnej wiedzy. Dodatkowo to właśnie uczestnicy PPO będą dysponowali danymi i informacjami niezbędnymi do opracowania części z analiz przewidzianych w ramach systemu monitorowania *RIS3 2021+*. W związku z powyższym postanowiono, iż w ramach projektu PPO będą wykonywane następujące opracowania:

- 1) Monitorowanie nakładów na działania wspierające i wzmacniające IS.
- 2) Coroczna identyfikacja barier rozwoju innowacyjności i cyfryzacji gospodarki w województwie (tzw. „wąskie gardła”).
- 3) Analiza benchmarkowa konkurencyjności i innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego pokazująca jego dynamikę na tle innych regionów UE.
- 4) Analiza Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji zidentyfikowanych dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego.
- 5) Analiza aktywności i skuteczności aktorów Inteligentnych Specjalizacji pod kątem ubiegania się o wsparcie publiczne na poziomie regionalnym, krajowym i unijnym.

W związku z powyższym przedmiotowy *Raport monitorujący RIS3 2021+* jest drugim dokumentem formalnie podsumowującym stan realizacji *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+*. Jednocześnie wskazać należy, że nie wszystkie elementy składające się na system

⁴ Podpisanie umowy na realizację projektu PPO nastąpiło w marcu 2024 r.

monitorowania *RIS3 2021+* były możliwe do wykonania, co wynika m.in. z wciąż wczesnej fazy realizacji projektu PPO. Niniejszy *Raport monitorujący RIS3 2021+* obejmuje zatem:

- 1) Ocenę wartości wskaźników głównych realizacji *RIS3 2021+*. Monitorowanie „poziomu innowacyjności” na podstawie autorskiego „syntetycznego wskaźnika poziomu innowacyjności regionów”.
- 2) Ocenę wartości wskaźników głównych realizacji *RIS3 2021+*. Monitorowanie ulokowania województwa w rankingu Regional Innovation Scoreboard.
- 3) Ocenę wartości wskaźników statystycznych na ogólnym poziomie oceny – nawiązujących do zakresu zadań objętych celami operacyjnymi.
- 4) Ocenę stanu realizacji przedsięwzięć kluczowych dla wzmacniania potencjału innowacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego delegowanych do realizacji w ramach *RIS3 2021+*.
- 5) Opracowania wykonane w ramach realizacji projektu pn. „Proces Przedsiębiorczego Odkrywania na rzecz rozwoju Inteligentnych Specjalizacji regionu”, tj.:
 - Analizę benchmarkową konkurencyjności i innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego pokazującą jego dynamikę na tle innych regionów UE;
 - Identyfikację barier rozwoju innowacyjności i cyfryzacji gospodarki w województwie kujawsko-pomorskim (tzw. „wąskich gardeł”). Część I.

4. Syntetyczny wskaźnik poziomu innowacyjności regionów w roku 2022

Syntetyczny wskaźnik poziomu innowacyjności regionów obliczany jest dla 17 krajowych jednostek NUTS2 w oparciu o 12 wskaźników statystycznych, zaklasyfikowanych do 3 obszarów tematycznych (obszar przedsiębiorczość, obszar naukowo-badawczy i obszar społeczeństwo). Zarówno poszczególnym obszarom tematycznym, jak i wskaźnikom autorzy metody jego obliczania nadali odpowiednie wagi⁵.

W analizie (stanowiącej załącznik nr 1 do niniejszego *Raportu*) dokonano obliczenia wartości syntetycznego wskaźnika poziomu innowacyjności regionów dla roku 2022 i jego porównania do lat 2019-2021, co pozwala ocenić ogólny poziom innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego i jego zmianę na tle pozostałych polskich jednostek NUTS2. Analizując stan i zmiany w zakresie każdego ze wskaźników dodatkowo odniesiono się do średniej wartości dla Polski, co pozwala ocenić, jak przedstawia się sytuacja województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie każdej z cech na tle kraju.

Poziom innowacyjności w **obszarze związanym z przedsiębiorczością** mierzony jest za pomocą 3 wskaźników odnoszących się do nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach, udziału przedsiębiorstw innowacyjnych i przychodu uzyskiwanego ze sprzedaży produktów innowacyjnych. Wskaźniki opisujące zmianę poziomu innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego w obszarze przedsiębiorczość wskazują na wyższy niż przeciętnie wzrost w zakresie rozwoju przedsiębiorstw innowacyjnych. Jednak ciągle jeszcze nie jest widoczny efekt rozwoju innowacyjności,

⁵ Sposób obliczania syntetycznego wskaźnika poziomu innowacyjności regionów przedstawiony został w opracowaniu Kujawsko-Pomorskiej Agencji Innowacji sp. z o.o. pn. *Określenie metody tworzenia „syntetycznego wskaźnika poziomu innowacyjności regionów*.

gdyż zarówno udział przychodów z działalności innowacyjnej, jak i udział województwa w krajowych nakładach na działalność innowacyjną maleje.

Poziom innowacyjności w **obszarze związanym z działalnością naukową i badawczą** mierzony jest za pomocą wskaźników charakteryzujących przede wszystkim zasoby pracowników i potencjalnych pracowników sektora badawczo-rozwojowego (5 wskaźników) oraz 1 wskaźnika określającego wynik prac w sektorze B+R, odnoszącego się do liczby udzielonych patentów na wynalazki krajowe przez Urząd Patentowy RP. Wskaźniki opisujące obecne i potencjalne zasoby kadrowe dla działalności B+R nie wskazują na poprawę sytuacji w tym zakresie w przyszłości (uwzględniając wyłącznie zasoby własne – studentów uczelni z terenu województwa kujawsko-pomorskiego), co może powodować w przyszłości ograniczenia w dostępie do pracowników w branży badawczo-rozwojowej, a miernik przedstawiający wynik prac badawczo-rozwojowych w postaci liczby udzielonych patentów na wynalazki krajowe przez Urząd Patentowy RP w przeliczeniu na 1 mld produktu krajowego brutto lokuje region bardzo nisko wśród jednostek NUTS2.

Obszar społeczeństwo monitorowany jest za pomocą 3 wskaźników cząstkowych, odnoszących się do poziomu cyfryzacji mieszkańców, a więc odsetka gospodarstw domowych posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu w domu i udziału osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną, jak również wskaźnika mierzącego udział uczniów szkół średnich zawodowych wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Wskaźniki opisujące zmiany poziomu innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego w obszarze społeczeństwo wskazują na wysokie ułożenie regionu wśród pozostałych jednostek NUTS2 w kraju i systematycznie następujący rozwój w zakresie cech monitorujących niniejszy obszar, co wskazuje na stosunkowo wysoki poziom przygotowania mieszkańców do wykorzystywania i wdrażania w codziennym życiu rozwiązań innowacyjnych.

Z analizy danych wynika, że w latach 2019-2022 w województwie kujawsko-pomorskim nie zanotowano większych zmian w zakresie poziomu rozwoju innowacyjności. Syntetyczny wskaźnik wyliczony dla obszaru przedsiębiorczość i obszaru naukowo-badawczego nieznacznie zwiększył swą wartość w 2022 r. w stosunku do roku poprzedniego. Wartość wskaźnika syntetycznego w obszarze społeczeństwo nie zmieniła się.

Pod względem zajmowanych przez region pozycji wśród 17 jednostek NUTS2 uwagę zwraca poprawienie się lokaty w obszarze przedsiębiorczość (z 14 na 12, a więc powrót do pozycji zajmowanych w latach 2019-2020).

Pozytywnym aspektem jest odnotowana zmiana pozycji regionu w obszarze społeczeństwo, choć należy zwrócić uwagę, że ze względu na małe zróżnicowanie w zakresie wartości wskaźnika syntetycznego w tym obszarze dla jednostek NUTS2 w Polsce, te same wartości osiągane są przez kilka jednostek. Dlatego też w 2019 r. region klasyfikował się wśród jednostek lokowanych ex aequo na pozycjach 5-10, w 2020 r. na pozycjach 5-9, w roku 2021 na pozycjach 3-6, natomiast w 2022 r. na pozycjach 2-5 (wyższą wartość syntetycznego wskaźnika w tym obszarze zanotował jedynie region warszawski stołeczny).

W obszarze naukowo-badawczym województwo kujawsko-pomorskie zanotowało nieznaczną poprawę lokaty – z zajmowanej w latach 2019-2021 niezmiennie 11 pozycji, na pozycję 10 roku 2022.

Wartość syntetycznego wskaźnika poziomu innowacyjności regionów dla województwa kujawsko-pomorskiego była stała w latach 2019-2021 (wynosiła 0,77). Wartość ta w roku 2022 nieznacznie wzrosła i wyniosła 0,79, jednakże jednocześnie pogorszyła się o jedno miejsce pozycja województwa kujawsko-pomorskiego (poprawa lokaty województwa podlaskiego) – spadek na 13 pozycję wśród 17 polskich jednostek NUTS2.

Tab. 1 Syntetyczny wskaźnik poziomu innowacyjności regionów

Jednostka terytorialna	2019	2020	2021	2022
Dolnośląskie	1,23	1,12	1,20	1,18
Kujawsko-pomorskie	0,77	0,77	0,77	0,79
Lubelskie	0,83	0,88	0,91	0,84
Lubuskie	0,75	0,76	0,83	0,82
Łódzkie	1,09	1,01	0,94	0,91
Małopolskie	1,51	1,55	1,53	1,47
Opolskie	0,79	0,82	0,75	0,87
Podkarpackie	0,98	0,98	0,98	1,07
Podlaskie	0,74	0,70	0,74	0,81
Pomorskie	1,05	1,06	1,13	1,18
Śląskie	1,26	1,23	1,19	1,22
Świętokrzyskie	0,60	0,64	0,62	0,63
Warmińsko-mazurskie	0,61	0,65	0,65	0,60
Wielkopolskie	1,11	1,08	1,06	1,08
Zachodniopomorskie	0,73	0,69	0,62	0,72
Region warszawski stołeczny	2,10	2,23	2,25	2,33
Region mazowiecki regionalny	0,86	0,83	0,83	0,49
Średnia arytmetyczna	1,00	1,00	1,00	1,00
Pozycja województwa kujawsko-pomorskiego	12	12	12	13
Źródło: Opracowanie własne K-PBPiR O/Bydgoszcz na podstawie danych GUS				

Wykonana analiza wskazuje, że w roku 2022 nie osiągnięto zakładanego w *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+* celu, jakim jest osiągnięcie przez województwo kujawsko-pomorskie co najmniej 9 pozycji wśród 17 krajowych jednostek NUTS2, a w stosunku do poprzedniego roku oddalono się od osiągnięcia założonego celu.

5. Ulokowanie województwa w rankingu Regional Innovation Scoreboard

Jako jeden ze wskaźników realizacji celów *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+* wskazana została pozycja, jaką województwo kujawsko-pomorskie zajmuje w rankingu *Regional Innovation Scoreboard* (Ranking Innowacyjności Regionów). *RIS3 2021+* zakłada, że do 2029 r. Kujawsko-Pomorskie powinno osiągnąć status umiarkowanego innowatora.

Regional Innovation Scoreboard jest częścią projektu *European Innovation Scoreboard*, mającego na celu ocenę krajowych systemów innowacyjności, realizowanego dla Komisji Europejskiej. *Regional Innovation Scoreboard* przedstawia ocenę porównawczą badań i innowacyjności na poziomie regionalnym. Raporty z tego badania publikowane są od 2009 r. w odstępie około dwuletnim (kolejne ukazywały się w: 2012 r., 2014 r., 2016 r., 2017 r., 2019 r. i 2021 r.). Najnowszy ranking *Regional Innovation Scoreboard*, na podstawie którego sporządzono opracowanie stanowiące załącznik nr 2 do niniejszego *Raportu monitorującego RIS3 2021+*, powstał w 2023 r.

W celu stworzenia rankingu *Regional Innovation Scoreboard* obliczany jest Regional Innovation Index (Regionalny Wskaźnik Innowacyjności) dla poszczególnych jednostek NUTS2⁶. Na ten wskaźnik składa się 21 wskaźników cząstkowych, dla których dostępne są dane na poziomie regionalnym. Wskaźniki te obejmują 4 grupy, tj.: warunki ramowe (kadry, atrakcyjny system badawczy, digitalizacja), inwestycje (finanse, inwestycje przedsiębiorstw, wykorzystanie technologii informacyjnych), działania innowacyjne (innowatorzy, współpraca, własność intelektualna) oraz oddziaływania (w zakresie zatrudnienia, sprzedaży, zrównoważonego środowiska).

W *Regional Innovation Scoreboard* regiony zostały zaklasyfikowane do 4 kategorii w zależności od osiągniętego przez nie poziomu *Regional Innovation Index* względem średniej obliczonej dla Unii Europejskiej, tj.:

- *Innovation Leaders* (liderzy innowacji) – ponad 125% średniej dla UE,
- *Strong Innovators* (silni innowatorzy) – między 100% a 125% średniej dla UE,
- *Moderate Innovators* (umiarkowani innowatorzy) – między 70% a 100% średniej dla UE,
- *Emerging Innovators* (wschodzący innowatorzy) – poniżej 70% średniej dla UE.

Dodatkowo dla lepszego uchwycenia różnicowań dokonano także bardziej szczegółowego podziału wewnątrz powyższych grup – w każdej na 3 podgrupy: najlepsi „+”, średni, najgorsi „-”.

Województwo kujawsko-pomorskie w 2023 r. zakwalifikowane zostało do podgrupy *Emerging Innovators +* i tym samym podniosło swoją ocenę (w poprzedniej edycji rankingu z 2021 r. znajdowało się w podgrupie *Emerging Innovators*), cały czas jednak pozostając w grupie regionów cechujących się niskim poziomem rozwoju innowacyjności. Jednocześnie region w 2023 r. utrzymał swoją pozycję względem poprzedniej edycji rankingu z 2021 r. – zarówno wśród wszystkich badanych regionów europejskich (miejsce 213. na 239 regionów), jak i względem regionów polskich (miejsce 11. na 17 regionów). Cały czas utrzymuje się dystans między województwem kujawsko-pomorskim a regionami najlepszymi (warszawskim stołecznym i małopolskim), które obecnie klasyfikowane są jako *Moderate Innovators*, grupy do której zakwalifikowania aspiruje województwo kujawsko-pomorskie do roku 2029. Porównując województwo kujawsko-pomorskie z regionami sąsiadującymi można uznać, że według rankingu z 2023 r. poziom rozwoju innowacyjności większości z nich (poza mazowieckim regionalnym) wyrównał się – pomorskie, wielkopolskie, warmińsko-mazurskie, łódzkie i kujawsko-pomorskie zostały zakwalifikowane do tej samej podgrupy *Emerging Innovators +*, co było wynikiem podniesienia oceny dla kujawsko-pomorskiego i warmińsko-mazurskiego.

Analizując poszczególne wskaźniki cząstkowe wykorzystane do obliczenia *Regional Innovation Index* dla województwa kujawsko-pomorskiego zauważyć należy, że większość z nich kształtowała się poniżej średniej dla UE (19 na 21 wskaźników) i poziom większości z nich został oceniony jako niski (14 wskaźników) lub umiarkowany (5 wskaźników). Poziom tylko dwóch wskaźników został oceniony jako silny (*Non-R&D innovation expenditures*) lub wysoki (*Design applications*) i są to jedyne dwa wskaźniki kształtujące się w województwie kujawsko-pomorskim na poziomie wyższym niż średnia dla UE. Należy tutaj zaznaczyć, że dla wszystkich regionów analizowanych w ramach *Regional Innovation Scoreboard* zakwalifikowanych jako *Emerging Innovators*, większość wskaźników kształtowała się poniżej średniej UE, a w przypadku kilku wskaźników nawet poniżej 50% średniej UE – dla województwa kujawsko-pomorskiego było to 8 wskaźników (*International scientific co-publications*, *Employed ICT specialists*,

⁶ Łącznie 239 regionów z 22 krajów członkowskich Unii Europejskiej oraz Norwegia, Serbia, Szwajcaria i Wielka Brytania.

Product innovators, Business process innovators, PCT patent applications, Employment knowledge-intensive activities, Employment innovative enterprises, Sales of innovative products). Jednocześnie dla aż 14 z 21 wskaźników nastąpiła poprawa pozycji województwa kujawsko-pomorskiego wśród analizowanych regionów względem rankingu z 2021 r., wobec 5, które odnotowały spadek. Poprawa pozycji poszczególnych wskaźników dla Kujawsko-Pomorskiego wśród polskich regionów była nieco gorsza – dotyczyła 10 wskaźników, wobec 9, dla których pozycja województwa spadła.

Tab. 2 Klasyfikacja polskich regionów według rankingu Regional Innovation Scoreboard 2023 oraz uzyskanych wartości wskaźników Regional Innovation Index w stosunku do średnich dla UE

NUTS	Region	Wartość w 2023 r. w stosunku do średniej wartości UE w 2016 r.	Wartość w 2023 r. w stosunku do średniej wartości UE w 2023 r.	Klasyfikacja regionu w 2023 r.	Pozycja wśród regionów w Polsce*	Pozycja wśród regionów UE*
PL21	Małopolskie	87,0	80,2	Moderate innovator	2	155
PL22	Śląskie	62,6	57,7	Emerging innovator +	8	206
PL41	Wielkopolskie	61,1	56,3	Emerging innovator +	10	210
PL42	Zachodniopomorskie	55,0	50,7	Emerging innovator	13	218
PL43	Lubuskie	50,0	46,1	Emerging innovator	15	224
PL51	Dolnośląskie	75,2	69,4	Emerging innovator +	3	177
PL52	Opolskie	51,3	47,3	Emerging innovator	14	221
PL61	Kujawsko-Pomorskie	60,3	55,6	Emerging innovator +	11	213
PL62	Warmińsko-Mazurskie	58,8	54,2	Emerging innovator +	12	217
PL63	Pomorskie	72,5	66,8	Emerging innovator +	4	187
PL71	Łódzkie	63,9	58,9	Emerging innovator +	5	201
PL72	Świętokrzyskie	49,0	45,2	Emerging innovator	16	225
PL81	Lubelskie	63,9	58,9	Emerging innovator +	6	202
PL82	Podkarpackie	61,5	56,7	Emerging innovator +	9	209
PL84	Podlaskie	63,2	58,3	Emerging innovator +	7	204
PL91	Warszawski stołeczny	103,2	95,1	Moderate innovator +	1	119
PL92	Mazowiecki regionalny	40,4	37,3	Emerging innovator	17	228

Źródło: Opracowanie własne K-PBPiR O/Bydgoszcz na podstawie danych: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/document/download/76fe7424-5aba-4617-a25f-d373080ff580_en?filename=ec_rtd_ris-2023-regional-indexes_0.xlsx, dostęp z dnia 17.11.2023 r.

* na zielono zaznaczono pozycje wyższe względem rankingu *Regional Innovation Scoreboard 2021*, zaś na czerwono niższe względem 2021 r.

Do mocnych stron województwa względem UE należą takie zagadnienia, jak: nakłady na innowacje inne niż badania i rozwój (*Non-R&D innovation expenditures*) i aplikacje projektowe (*Design applications*), a także osoby z wykształceniem wyższym (*Tertiary education*), osoby posiadające ponadprzeciętne umiejętności cyfrowe (*Above average digital skills*), publikacje publiczno-prywatne (*Public-private co-publications*). Natomiast na tle Polski to przede wszystkim: nakłady na innowacje inne niż badania i rozwój (*Non-R&D innovation expenditures*), uczenie się przez całe życie (*Lifelong learning*), wydatki na innowacje w przeliczeniu na pracownika (*Innovation expenditures per person employed*), publikacje publiczno-prywatne (*Public-private co-publications*), współpraca innowacyjnych małych i średnich przedsiębiorstw (*Innovative SMEs collaborating*), najczęściej cytowane publikacje naukowe (*Most-cited scientific publications*) i aplikacje projektowe (*Design applications*).

6. Ocena wartości wskaźników statystycznych i kontekstowych

Opracowanie, stanowiące załącznik nr 3 do niniejszego *Raportu monitorującego RIS3 2021+*, dotyczy oceny wartości i tendencji zmian w zakresie wskaźników statystycznych i wskaźników kontekstowych za lata 2020-2023. Wskaźniki statystyczne istotne dla monitorowania *RIS3 2021+* zaczerpnięte zostały z tabeli listy markerów rozwojowych oraz wskaźników tła służących do monitorowania realizacji ustaleń *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*. Wskaźniki kontekstowe, które przedstawiono w dokumencie *RIS3 2021+*, podlegają monitorowaniu w celu ukazania charakterystyki wielowarstwowego zaplecza społeczno-gospodarczego innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego. Dodatkowo w czasie prac nad oceną wartości wskazanych powyżej wskaźników dodano dwa wskaźniki („Przedsiębiorstwa przemysłowe, które poniosły nakłady na działalność innowacyjną” oraz „Przedsiębiorstwa z sektora usług, które poniosły nakłady na działalność innowacyjną”), które umożliwiają przedstawienie szerszego i pełniejszego obrazu sytuacji, gdyż odnoszą się do informacji ważnych dla oceny poziomu innowacyjności regionu. Podkreślić należy, że wskaźniki kontekstowe w zestawieniu ze wskaźnikami statystycznymi pozwalają ocenić skalę wpływu interwencji zaplanowanej w ramach dokumentu *RIS3 2021+* na poziom innowacyjności województwa.

Ocena wybranych wskaźników statystycznych:

Wartości wskaźników obrazujących stosunek wyników z egzaminu ósmoklasisty oraz egzaminu maturalnego w województwie kujawsko-pomorskim do średniej wartości dla kraju, od wielu lat pokazują, że wyniki tych egzaminów w regionie są niższe niż przeciętnie w kraju i świadczą m.in. o słabszym przygotowaniu uczniów z województwa kujawsko-pomorskiego na tle Polski, zarówno w zakresie kształcenia na poziomie szkoły podstawowej, jak i na poziomie szkoły średniej. Pozytywnie na tle ostatnich lat wypadły natomiast wyniki z egzaminu maturalnego z matematyki oraz języka angielskiego uzyskane przez absolwentów w roku 2023 (odbywał się on wyjątkowo w dwóch formułach). Ponadto uwagę zwracają każdorazowo nieco wyższe na tle kraju wyniki uzyskiwane przez uczniów klas maturalnych, aniżeli uczniów kończących szkołę podstawową (zarówno z matematyki, jak i języka angielskiego).

Wskaźniki obrazujące rozwój województwa w zakresie szkolnictwa wyższego są niezwykle ważne, gdyż odgrywa ono znaczącą rolę w rozwoju innowacyjności regionu i kształtowaniu jego gospodarki, przede wszystkim poprzez przygotowanie wykwalifikowanych kadr. Stąd też bardzo ważna jest dostępność absolwentów dziedzin istotnych dla rozwoju innowacyjności gospodarki regionu. W województwie kujawsko-pomorskim, w ostatnich latach notuje się zróżnicowane wartości poszczególnych wskaźników w tej grupie. Wskaźnik liczby studentów na 10 tys. mieszkańców w stosunku do średniej wartości krajowej w latach 2018-2023 utrzymuje się na tle kraju na zdecydowanie niższym poziomie i osiąga wartości na poziomie zaledwie 83-86% średniej krajowej, choć w latach 2022-2023 zauważalny jest wzrost wartości w stosunku do trzech lat wcześniejszych. Obserwowany jest natomiast spadek odsetka studentów na kierunkach technicznych i przyrodniczych w regionie. Z kolei odsetek absolwentów kierunków inżyniersko-technicznych w ogólnej liczbie absolwentów szkół wyższych waha się w zakresie wartości od niespełna 4,0% do 4,6% w okresie 2018-2023, co wskazuje na względną stagnację.

W odniesieniu do wskaźników związanych z działalnością innowacyjną i badawczo-rozwojową, należy zauważyć, że udział w wartości krajowej nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach oraz nakładów na działalność badawczo-rozwojową kształtuje się na bardzo niskim poziomie, a wartości ww. wskaźników obniżyły się w stosunku do dwóch lat wcześniejszych. Bardzo dużą roczną zmiennością charakteryzuje się stosunek przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w odniesieniu do średniej wartości krajowej (w latach 2018-2022 różnica pomiędzy skrajnymi wartościami wyniosła aż 26 pkt. proc.), naprzemiennie rosnąc i spadając. Wskaźnik ten jest stale niższy w stosunku do średniej wartości krajowej i w jego przypadku nie można określić stałej tendencji zmian. Z kolei wskaźnik dotyczący udziału pracujących w B+R na tle kraju cechuje się mniejszą zmiennością w dłuższej perspektywie czasu. W latach 2021-2022 wyraźnie wzrosła jego wartość w stosunku do analizowanych lat wcześniejszych (w roku 2021 zbliżając się do średniej krajowej).

Wskaźniki związane z cyfryzacją, a więc dziedziną bardzo silnie wpływającą na poziom rozwoju innowacyjności pokazują, że w latach 2018-2022 odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w urządzenie z dostępem do Internetu wzrósł o prawie 12 pkt. proc. (z 77,9% w 2018 r. do 89,8% w 2022 r.), co oznacza, że obecnie jest to już produkt dość powszechnie dostępny. Z kolei wskaźnik odsetka przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia poprzez sieci komputerowe wzrastał do roku 2020 (osiągając wartość 18,0%), po czym jego wartość stopniowo spadała (przez 16,9% w roku 2021 do 14,5% w roku 2022), aby odnotować ponowny wzrost w 2023 r. do wartości 15,6%.

Ocena wybranych wskaźników kontekstowych:

Zaangażowanie podmiotów z obszaru województwa w działalność innowacyjną w sektorze przemysłu rośnie, co potwierdza wzrost udziału przedsiębiorstw z tego sektora, które poniosły nakłady na działalność innowacyjną. Natomiast w przypadku sektora usług, wartości wskaźnika dotyczącego udziału przedsiębiorstw z sektora usług, które poniosły nakłady na działalność innowacyjną są zróżnicowane. W latach 2020-2022 przyjmują wartości wyższe, niż w latach 2017 i 2019, pomimo iż od 2020 r. występuje tendencja spadkowa. Ponadto obserwuje się spadek udziału województwa kujawsko-pomorskiego w krajowych nakładach na działalność innowacyjną, który wynosił 3,1% w roku 2020 i spadł do 2,2% w roku 2022. Opisane wyżej trendy mają wpływ na kształtowanie się bardziej ogólnego wskaźnika, odnoszącego się do wielkości nakładów ponoszonych na działalność innowacyjną w relacji do PKB, który od roku 2020 notuje spadek. Wynika to z niedostatecznej wielkości nakładów na innowacje (zwłaszcza w sektorze usług), które są ponoszone przez przedsiębiorstwa w stosunku do szybko rosnącego PKB.

Biorąc pod uwagę poziom współpracy podmiotów w ramach działalności innowacyjnej można zaobserwować, że jest on bardzo zróżnicowany w poszczególnych latach. Udział przedsiębiorstw przemysłowych (o liczbie pracujących 10-249), które współpracują w ramach inicjatywy klastrowej lub w innej formie w liczbie przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie kształtuje się na poziomie 11,5% – 13,5% (z jednostkowym wzrostem wartości w roku 2019 do 18,0%). Można zatem stwierdzić, że stosunkowo mały udział średnich i dużych przedsiębiorstw przemysłowych angażuje się w sformalizowaną współpracę z innymi podmiotami. Odmienne kształtuje się sytuacja w sektorze usług. Udział przedsiębiorstw z sektora usług współpracujących w zakresie działalności innowacyjnej w odniesieniu do ogółu przedsiębiorstw wahał się w poszczególnych latach w przedziale 0,7% – 9,1%, przy czym można już tutaj zauważyć poprawę wskaźnika względem lat sprzed 2020 r. O dużej zmienności poziomu współpracy świadczy również wskaźnik odnoszący się do udziału przedsiębiorstw,

które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej w ogóle przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie, cechujący się w okresie 2017-2022 wartościami rzędu 20,8% – 26,9%, jednak bez wyraźnego trendu.

Nieodłącznym elementem obszaru innowacji jest działalność badawczo-rozwojowa (B+R), która łączy wiedzę naukową z jej komercyjnym wykorzystaniem. Obejmuje ona badania naukowe lub prace rozwojowe, podejmowane w sposób systematyczny w celu zwiększenia zasobów wiedzy oraz wykorzystania zasobów wiedzy do tworzenia nowych zastosowań. Mimo iż województwo kujawsko-pomorskie charakteryzuje się wyraźnie niższą niż średnia dla Polski liczbą osób pracujących w B+R, to jednak na Kujawach i Pomorzu, mimo nieznacznego spadku w 2022 r. względem roku poprzedniego, następuje wolny, ale systematyczny wzrost liczby jednostek prowadzących działalność B+R w przeliczeniu na 1000 ludności. W efekcie tego zwiększa się także liczba badaczy na 1000 osób aktywnych zawodowo oraz liczba osób pracujących w B+R w przeliczeniu na 1000 osób aktywnych zawodowo – w odniesieniu do ekwiwalentu pełnego czasu pracy. Na wzrost wymienionych wskaźników duży wpływ ma zwiększanie nakładów na działalność B+R. Pomimo tego że Kujawsko-Pomorskie notuje bardzo mały udział nakładów na działalność badawczo-rozwojową w nakładach krajowych, to jednak w regionie systematycznie zwiększa się ilość nakładów na sektor B+R, co obrazują wskaźniki: nakłady na B+R w relacji do PKB, nakłady na B+R sektora przedsiębiorstw w relacji do PKB, a także nakłady wewnętrzne na B+R na 1 mieszkańca. Istotny wkład w prace nad badaniami wnoszą laboratoria, które posiadają akredytację Polskiego Centrum Akredytacji. W województwie kujawsko-pomorskim funkcjonują tego typu podmioty zaklasyfikowane do grupy badawczej, medycznej i wzorcującej. W 2023 r. akredytację PCA posiadało 67 takich podmiotów.

Czynnikiem sprzyjającym rozwojowi innowacyjności jest niewątpliwie dostęp przedsiębiorstw do szerokopasmowego Internetu. W analizowanym okresie dostęp do tej usługi wśród firm z regionu systematycznie się poprawiał i według stanu na rok 2023 wynosił 98,9% – co oznacza, że jest to usługa obecnie powszechna.

Podkreślić również należy, że z dostępnych danych wyraźnie wynika, iż w ostatnim czasie wzrasta odsetek uczniów szkół średnich zawodowych (z 40,6 w 2017 r. do 44,6% w 2022 r.), co w połączeniu z rozwojem nowoczesnej bazy dydaktycznej przyczynić się może do zwiększenia zasobów dobrze wykwalifikowanej kadry. Jednocześnie maleje jednak odsetek studiujących na kierunkach technicznych i przyrodniczych (z 19,9% w 2017 r. do 14,3% w 2023 r.), czyli grupy studentów istotnych dla rozwoju innowacyjności.

7. Stan realizacji przedsięwzięć kluczowych dla wzmacniania potencjału innowacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego delegowanych do realizacji w ramach RIS3 2021+

Regionalna Strategia Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+ przewiduje realizację 15 przedsięwzięć kluczowych dla wzmacniania potencjału innowacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego. 14 z tych przedsięwzięć⁷ jest tożsama z przedsięwzięciami przewidzianymi do realizacji w ramach Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego. W związku z powyższym

⁷ Bez przedsięwzięcia R-P15 Utworzenie Polsko-Ukraińskiej Platformy na rzecz rozwoju Inteligentnych Specjalizacji.

przedstawione poniżej informacje na temat stanu realizacji wskazanych w *RIS3 2021+* przedsięwzięć kluczowych dla wzmacniania potencjału innowacyjnego regionu zaczerpnięte zostały z *Raportu z realizacji Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego za rok 2024* przyjętego uchwałą Nr 52/2461/25 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 28 kwietnia 2025 r.

W ww. *Raporcie* przyjęto, iż z uwagi na fakt, że część przedsięwzięć zawartych w *Programie rozwoju gospodarczego* (a tym samym w dokumencie *RIS3 2021+*) wywodzi się z projektów kluczowych *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*, zasadne jest zastosowanie metody oceny realizacji przedsięwzięć przyjętej w *Strategii Przyspieszenia 2030+*. Oznacza to, że dla każdego z przedsięwzięć *Programu* (oraz *RIS3 2021+*) wskazany został jeden z 5 etapów zaawansowania realizacji danego zadania, tj.:

- etap „zero” – prace nie zostały rozpoczęte,
- etap I – prace w fazie przygotowawczej,
- etap II – prace realizacyjne w fazie początkowej,
- etap III – prace realizacyjne w fazie zaawansowanej,
- etap IV – prace zostały zakończone, przedsięwzięcie zostało zrealizowane.

Tab. 3 Etapy zaawansowania prac nad przedsięwzięciami kluczowymi dla wzmacniania potencjału innowacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego delegowanymi do realizacji w ramach RIS3 2021+

Etap zaawansowania prac nad przedsięwzięciem	Liczba przedsięwzięć na danym etapie realizacji według stanu na koniec 2023 r.	Liczba przedsięwzięć na danym etapie realizacji według stanu na koniec 2024 r.
etap „zero”	5	3
etap I	8	7
etap II	2	5
etap III	0	0
etap IV	0	0

Na koniec 2024 r. 5 przedsięwzięć znajdowało się w fazie początkowej prac realizacyjnych, natomiast w stosunku do 7 prowadzone były prace przygotowawcze. Realizacja 3 przedsięwzięć się jeszcze nie rozpoczęła, co jak wskazuje ww. *Raport z realizacji Programu rozwoju gospodarczego województwa*, wynika przede wszystkim z „braku możliwości finansowania przedsięwzięcia”. Można zatem stwierdzić, że sukcesywnie wzrastają fazy realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

Tab. 4 Stan realizacji przedsięwzięć kluczowych dla wzmacniania potencjału innowacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego delegowanych do realizacji w ramach RIS3 2021+

I.1.5./R-P01 Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. J. Czocharlskiego	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne sp. z o.o.
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap II – prace realizacyjne w fazie początkowej
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Opracowano założenia projektu „Utworzenie Kujawsko-Pomorskiego Centrum Naukowo-Technologicznego im. prof. Jana Czocharlskiego”. Przyjęto, iż projekt ten zrealizowany zostanie w ramach dwóch etapów: I. Projektu Regionalna Sieć Laboratoriów INNO-NET, którego celem jest sieciowanie działalności B+R+I w regionie, powołanie brokerów usług badawczych, wsparcie transferu wiedzy i komercjalizacji technologii oraz animowanie międzyregionalnej i ponadregionalnej współpracy w tym zakresie;

	II. Projektu mającego na celu sieciowanie i koordynowanie procesu powstawania i wykorzystywania infrastruktury niezbędnej dla prowadzenia działalności B+R+I w regionie, w tym utworzenie przestrzeni naukowo-badawczej (laboratoriów i warsztatów), służącej prowadzeniu prac rozwojowych, weryfikacji innowacyjnych pomysłów oraz prototypowaniu. W 2024 r. przygotowano założenia dla ww. dwóch etapów i uzyskano akceptację Zarządu Województwa. W ramach etapu I w 2024 r. został przygotowany zakres projektu, podpisano umowy partnerskie z uczelniami i instytutami badawczymi z regionu na wspólną realizację projektu, a następnie przygotowano wniosek o dofinansowanie. Projekt zakłada realizację 12 zadań, w tym m.in. zbudowanie systemu agregowania danych dotyczących usług badawczych, promocję tych usług w kraju i za granicą, wsparcie w postaci finansowania procedur patentowych dla naukowców, utworzenie Akademii Czocheńskiego mającej na celu wzmacnianie kompetencji środowiska naukowego z regionu, powołanie brokerów odpowiedzialnych za tworzenie powiązań na linii sektor B+R – klienci, a także wzmacnianie współpracy międzynarodowej w obszarze B+R+I poprzez udział w sieciach współpracy. W ramach II etapu w 2024 r. przygotowano założenia w zakresie rozwiązań przestrzenno-funkcjonalnych dostosowania budynków przy ul. Krasińskiego 4/4a dla potrzeb nowych funkcji – utworzenia zaplecza badawczo-rozwojowego Centrum i zlecono opracowanie programu funkcjonalno-użytkowego dla całości inwestycji. Wśród obszarów badawczych będących przedmiotem zainteresowania Centrum są przede wszystkim – należące do regionalnych inteligentnych specjalizacji – dziedziny: zdrowa i bezpieczna żywność, zdrowie i turystyka zdrowotna, w tym wykorzystanie potencjału uzdrowskiego regionu, automatyka przemysłowa I gospodarka 4.0, cyfryzacja i usługi ICT, przemysł kreatywny. Przestrzeń badawcza tworzona w ramach Centrum, uzupełniająca regionalną ofertę badawczą, obejmuje następujący zakres: • Laboratorium analizy żywności; • Laboratorium eko i bioanalitiky oraz oddziaływania na środowisko; • Laboratorium mikrobiologii i wirusologii; • Laboratorium biotechnologii i biochemii; • Bank tkanek i komórek, wytwórnia farmaceutyczna; • Laboratorium inżynierii i chemii materiałowej i nanomateriałowej; • Laboratorium przemysłów kreatywnych, IT i etyki sztucznej inteligencji, mechatroniki – centrum demonstracyjne przemysłu i usług 4.0.
I.1.6./R-P02 System akredytacji instytucji otoczenia biznesu	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy sp. z o.o.
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap I – prace w fazie przygotowawczej
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Przygotowano wniosek o dofinansowanie dla projektu oraz prowadzono działania koncepcyjne systemu akredytacji. Trwały konsultacje z IOB. W 2024 r., w ramach realizacji projektu pn. Akredytacja usług instytucji otoczenia biznesu oraz wsparcie dla przedsiębiorstw na zakup akredytowanych usług doradczych, zostało zorganizowane spotkanie informacyjne dla Instytucji Otoczenia Biznesu. Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego 13.11.2024 r. został poinformowany o założeniach systemu akredytacji IOB. Instytucje Otoczenia Biznesu, jako podmioty działające na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, dostarczają na rynek coraz więcej rozmaitych usług,

	mających na celu zapewnienie wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw. Wsparcie to przejawia się w świadczeniu usług informacyjnych, doradczych, szkoleniowych, proinnowacyjnych, finansowych. Wachlarz usług oraz duża liczba podmiotów niejednokrotnie mogą stanowić problem dla odbiorców usług, zwłaszcza pod względem doboru wykonawców, świadczących usługi adekwatne do zainwestowanego czasu i pieniędzy. Niezbędnym warunkiem prawidłowej realizacji usług jest ich wysoka jakość. Dla przedsiębiorcy, szczególnie ważna jest pewność, że instytucja otoczenia biznesu, do której zgłasza się w celu uzyskania wsparcia, spełnia wymagane standardy. Takie podejście wymaga stworzenia systemu, pozwalającego na ustandaryzowanie usług oraz badającego jakość ich prowadzenia. Gwarancję powinien zapewnić system akredytacji IOB, potwierdzający, że dana instytucja, w zakresie konkretnych rodzajów usług, spełnia ściśle określone kryteria. W województwie kujawsko-pomorskim, tak jak w przypadku województw, które już wprowadziły systemy akredytacji, akredytowane będą konkretne usługi oferowane przez IOB. Akredytacja nie będzie udzielana danej IOB na wszystkie prowadzone przez nią działalności, ale poszczególne IOB będą mogły uzyskać akredytację na wybrane specjalistyczne usługi doradcze.
I.1.12./R-P03 Rozwój sieci, wzmacnianie potencjału i kształtowanie kompetencji IOB w województwie	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Departament Rozwoju Gospodarczego
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap I – prace w fazie przygotowawczej
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Złożono wnioski o dofinansowanie. Projekt wsparcia o charakterze grantowym, w powiązaniu z procesem akredytacji IOB. Rozpoczęcie wsparcia planowane jest po zakończeniu pierwszej rundy akredytacji usług IOB w 2025 r.
I.3.2./R-P04 Programy akcelerycyjne realizowane we współpracy z dużymi przedsiębiorstwami	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Izba Przemysłowo-Handlowa w Toruniu
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap II – prace realizacyjne w fazie początkowej
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	07.11.2024 r. podpisano umowę o dofinansowanie, pracowano nad dokumentacją projektową związaną z udzielaniem grantów, przygotowywano dokumentację na zamówienie generatora wniosków.
II.1.1./R-P05 Regionalny Hub Cyfrowy	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap I – prace w fazie przygotowawczej
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Koncepcja regionalnego hubu cyfrowego jest rozwijana przez Toruńską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. od 2016 r. Została utworzona odrębna marka, tj. IoT North Poland Hub, która służy TARR S.A. do promowania inicjatyw dotyczących cyfryzacji regionalnej gospodarki. W 2022 r. IoT North Poland Hub został włączony do sieci Europejskich Hubów Innowacji Cyfrowych (EDIH). Jednocześnie podkreślić należy, iż działania realizowane pod marką IoT North Poland Hub mają przede wszystkim wymiar promocyjny i są skierowane na upowszechnianie wiedzy o działaniach realizowanych w ramach innych projektów TARR S.A., np. Enterprise Europe Network, czy wcześniej Certyfikowane Szkolenia Komputerowe lub działalności komercyjnej Toruńskiego Parku Technologicznego, np. organizacja Regionalnego Forum Innowacji. Brak wydzielonego finansowania hubu innowacji cyfrowych przełożył się także na wprowadzenie zmian w strukturze organizacyjnej TARR S.A. i włączenie hubu, funkcjonującego do listopada 2024 r. jako odrębny dział,

	do działu Toruńskiego Parku Technologicznego.
II.1.2./R-P06 Pakiet Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy sp. z o.o.
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap II – prace realizacyjne w fazie początkowej
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Stworzenie przez KPFP procedur do projektu, akceptacja przez IZ. 12.02.2024 r. podpisanie umowy na Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji – realizacja do 31.12.2029 r. Pierwszy nabór rozpoczął się w listopadzie 2024 r. W kwietniu/maju 2025 r. podpisane zostaną pierwsze umowy z grantobiorcami. W maju 2025 r. odbędzie się również II nabór wniosków.
II.1.3./R-P07 Pakiet Gospodarka 4.0	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap „zero” – prace nie zostały rozpoczęte
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Przedsięwzięcie dotyczy finansowania działań związanych z cyfrowymi przekształceniami prowadzonej działalności i tworzenia nowych, zwinnych modeli biznesowych, które są bezpośrednio powiązane z procesem określanym jako Przemysł 4.0. Zakres wsparcia powinien obejmować m.in. obszary: analiza wielkich ilości danych (Big Data), automatyzacja i robotyzacja, transfer danych przedmiotów użytkowych o charakterze osobistym i przemysłowym (Internet Rzeczy – IoT), rozwój i implementacja technologii AR/VR, rozwój sztucznej inteligencji oraz innych branż nowoczesnych technologii (przytoczone przykłady nie wyczerpują możliwych obszarów wsparcia). Wsparcie w ramach pakietu będzie kierowane do wszystkich firm z sektora MŚP przechodzących bądź planujących transformację cyfrową. Biorąc pod uwagę fakt, iż technologie cyfrowe odgrywają kluczową rolę w szeroko pojętym sektorze publicznym, wsparciem objęte będą także instytucje publiczne i samorządowe oraz powiązane z nimi podmioty. Celem przedsięwzięcia jest rozwiązywanie istotnych problemów w obszarze nowoczesnych technologii (wzrost jakości, wydajności, tworzenie dla odbiorcy) w zakresie ich rozwoju i wykorzystania. Wsparcie finansowe będzie przysługiwało przedsiębiorstwom również w związku z usługami z zakresu cyfryzacji. Wsparcie doradcze winno zakończyć się przygotowaniem dla przedsiębiorcy planu transformacji cyfrowej jego przedsiębiorstwa. Elementem wsparcia powinno być wykonywanie audytów cyfryzacyjnych (należy rozważyć wsparcie grantowe w tym zakresie). W szczególności w tym obszarze wykorzystany zostanie potencjał regionalnego hubu innowacji cyfrowych, funkcjonującego w strukturach Toruńskiego Parku Technologicznego. Wsparcie dotyczące zakupu gotowych, istniejących technologii powinno być oparte o elastyczne instrumenty zwrotne – wejścia kapitałowe oraz poręczenia, natomiast wsparcie dla przeprowadzenia procesów badawczo-rozwojowych – oceny możliwości transformacji firmy, oparte na zasadach dotacyjnych, zgodnie z parytetem wsparcia dla badań i rozwoju, i tworzenia warunków wzrostu innowacji w regionie. Poza wsparciem finansowym na zakup usług doradczych oraz rozwiązań technologicznych, w ramach Pakietu 4.0 będą także realizowane działania związane z podnoszeniem kwalifikacji pracowników oraz uczniów szkół zawodowych z regionu, w zakresie wykorzystania innowacyjnych technologii, w tym m.in. obsługi bezzałogowych pojazdów i statków powietrznych, czy sztucznej inteligencji.
II.1.4./R-P08 Poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań dla przedsiębiorstw w zakresie zarządzania wykorzystywaną energią, jej oszczędzania oraz zastępowania energią pochodzącą ze źródeł odnawialnych	

<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Departament Planowania Rozwoju i Innowacji
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap II – prace realizacyjne w fazie początkowej
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	W roku 2024 w ramach KPO, FENiKS, FENG oraz w ramach FEdKP 2021-2027 przeprowadzono konkursy na projekty związane z termomodernizacją, wymianą źródeł ciepłowniczych przedsiębiorstw (poprawą efektywności energetycznej) oraz OZE. Środki przeznaczone na transformację energetyczną w ramach FEdKP 2021-2027 (Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych EFRR, Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym z określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju EFRR) wynoszą 163 848 265 euro, w pozostałych wymienionych funduszach, mogących potencjalnie stanowić źródło finansowania przedsięwzięcia – 38,1 mld euro. Odrębnym źródłem jest unijny Fundusz Modernizacyjny, wydatkowany przez programy priorytetowe NFOŚiGW, którego pula w perspektywie do 2030 r. pochodzi ze sprzedaży uprawnień do emisji CO2 (EU-ETS). W roku 2024 rozpoczęto prace nad Społecznym Funduszem Klimatycznym (11,4 mld euro), którego komponent regionalny stanowi 15%, a krajowy 85%. Dodatkowo w ramach projektu Regionalna Instytucja Finansowa, KPFR Sp. z o.o. jako Menedżer Funduszu Powierniczego podpisał pierwsze umowy na pożyczki w obszarach konkurencyjności przedsiębiorstw, efektywności energetycznej i OZE z pośrednikiem finansowym KPFP Sp. z o.o.
II.2.1./R-P09 Pakiet Klastry	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap I – prace w fazie przygotowawczej
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Departament Rozwoju Gospodarczego przygotował OPZ i wytyczne do opracowania założeń polityki klastrowej województwa. Przeprowadzone zostały pierwsze działania diagnozujące kondycję klastrów funkcjonujących w Kujawsko-Pomorskim i obszarów z potencjałem do identyfikacji kolejnych. W najbliższym czasie planowane jest opracowanie polityki wspierania klastrów w regionie kujawsko-pomorskim, zakładające tworzenie optymalnych warunków dla działania zarówno dla dojrzałych klastrów (w tym posiadających status Krajowego Klastra Kluczowego), jak i inicjatyw mniej rozwiniętych (z uwzględnieniem klastrów załączkowych).
II.2.2./R-P10 Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju sp. z o.o.
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap II – prace realizacyjne w fazie początkowej
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	W ramach projektu Proces Przedsiębiorczego Odkrywania (dalej PPO) w początkowej fazie realizacji wypracowane zostały standardy współpracy pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w rozwój Inteligentnych Specjalizacji (IS) w oparciu o proces przedsiębiorczego odkrywania. Opracowano dokumenty dotyczące „Koncepcji organizacji procesu przedsiębiorczego odkrywania w województwie kujawsko-pomorskim”, wstępne regulaminy funkcjonowania gremiów w ramach PPO: Rady Rozwoju Gospodarczego, panelu eksperckiego specjalistycznego oraz grup roboczych ds. Inteligentnych Specjalizacji, a także założenia prac liderów grup roboczych. Przygotowano także koncepcję wyłonienia liderów grup roboczych. Opracowano merytoryczny opis wyboru wykonawcy, który został uwzględniony w dokumentacji dotyczącej szacowania wartości zamówienia. W tym celu przygotowano szczegółowy opis przedmiotu

	zamówienia oraz określono wymogi stawiane potencjalnym wykonawcom, co miało na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu kompetencji wyłonionych liderów. W ramach projektu powstały również pierwsze opracowania i analizy dotyczące Inteligentnych Specjalizacji, tj.: „Kobiety na uczelniach technicznych województwa kujawsko-pomorskiego”, „Kosmiczny potencjał regionu – Wstępna analiza branży kosmicznej w Polsce i województwie kujawsko-pomorskim” oraz cztery analizy kwartalne „Kujawsko-Pomorskie – Region w liczbach”. Prowadzono także prace nad realizacją analizy porównawczej „Identyfikacja barier rozwoju innowacyjności i cyfryzacji gospodarki w województwie kujawsko-pomorskim – tzw. „wąskich gardeł” oraz przygotowywano badania terenowe jako uzupełnienie do raportu o subiektywną ocenę stanu rozwoju innowacyjności. Ważnym elementem projektu PPO były realizowane spotkania i konferencje budujące świadomość zagadnień związanych z innowacją, a także wydarzenia promujące przedsiębiorczość i stymulujące wzrost wiedzy na temat Inteligentnych Specjalizacji.
II.2.3./R-P11 Program animatorów współpracy	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne sp. z o.o.
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap I – prace w fazie przygotowawczej
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Projekt realizowany będzie w ramach projektu „Utworzenie Kujawsko-Pomorskiego Centrum Naukowo-Technologicznego im. prof. Jana Czocharskiego. Regionalna sieć laboratoriów INNO-NET”, którego celem jest sieciowanie działalności B+R+I w regionie, powołanie brokerów usług badawczych, wsparcie transferu wiedzy i komercjalizacji technologii oraz animowanie międzyregionalnej i ponadregionalnej współpracy z tym zakresie. W 2024 r. został przygotowany zakres projektu, podpisano umowy partnerskie z uczelniami i instytucjami badawczymi z regionu na wspólną realizację projektu, a następnie przygotowano wniosek o dofinansowanie. Projekt zakłada realizację 12 zadań, w tym m.in. zbudowanie systemu agregowania danych dotyczących usług badawczych, promocję tych usług w kraju i za granicą, wsparcie w postaci finansowania procedur patentowych dla naukowców, utworzenie Akademii Czocharskiego mającej na celu wzmacnianie kompetencji środowiska naukowego z regionu, powołanie brokerów odpowiedzialnych za tworzenie powiązań na linii sektor B+R – klienci, a także wzmacnianie współpracy międzynarodowej w obszarze B+R+I poprzez udział w sieciach współpracy.
II.2.4./R-P12 Wsparcie tworzenia kierunków przyszłościowych, w tym zidentyfikowanie kierunków pożądanых	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne sp. z o.o.
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap „zero” – prace nie zostały rozpoczęte
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Obecnie realizacja przedsięwzięcia nawet w ograniczonym zakresie pozostaje wykluczona, w związku z brakiem możliwości finansowania szkolnictwa wyższego przez samorząd województwa i podległe jednostki w obszarze dydaktyki. Realizacja obszaru identyfikacji wskazanych kierunków będzie możliwa w wyniku realizacji przedsięwzięć „Regionalne Obserwatorium Gospodarcze” oraz „Proces Przedsiębiorczego Odkrywania” we współpracy ze środowiskiem gospodarczym. Docelowo przedsięwzięcie powinno przyjąć charakter lobbujący we współpracy z uczelniami po wspomnianej już identyfikacji kierunków pożądanых w ramach innych przedsięwzięć.

II.2.5./R-P13 Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne sp. z o.o.
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap I – prace w fazie przygotowawczej
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Projekt realizowany w ramach projektu „Utworzenie Kujawsko-Pomorskiego Centrum Naukowo-Technologicznego im. prof. Jana Czocharskiego. Regionalna sieć laboratoriów INNO-NET”, którego celem jest sieciowanie działalności B+R+I w regionie, powołanie brokerów usług badawczych, wsparcie transferu wiedzy i komercjalizacji technologii oraz animowanie międzyregionalnej i ponadregionalnej współpracy z tym zakresie. W 2024 r. przygotowany został zakres projektu, podpisano umowy partnerskie z uczelniami i instytutami badawczymi z regionu na wspólną realizację projektu, a następnie przygotowano wniosek o dofinansowanie. Projekt zakłada realizację 12 zadań, w tym m.in. zbudowanie systemu agregowania danych dotyczących usług badawczych, promocję tych usług w kraju i za granicą, wsparcie w postaci finansowania procedur patentowych dla naukowców, utworzenie Akademii Czocharskiego mającej na celu wzmacnianie kompetencji środowiska naukowego z regionu, powołanie brokerów odpowiedzialnych za tworzenie powiązań na linii sektor B+R – klienci, a także wzmacnianie współpracy międzynarodowej w obszarze B+R+I poprzez udział w sieciach współpracy. Realizując założenia sieciowania kompetencji w ramach Akademii Czocharskiego realizowana będzie współpraca z grupami badawczymi Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytetu w Białymstoku, Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, Politechniki Białostockiej oraz Państwowej Akademii Nauk Stosowanych im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie w zakresie następujących tematów: • rośliny lecznicze: hodowla i uprawa, źródło substancji aktywnych, • cyklitole jako substancje biologiczne czynne w preparatach terapeutycznych, suplementach, diabetyce i produktach spożywczych, • biomasa roślinna, jej zagospodarowanie, źródło energii odnawialnej, • poszukiwanie markerów chorób cywilizacyjnych dla potrzeb szybkiej diagnostyki medycznej, • nanotechnologie w eko- i bioanalizie, • ocena jakości zasobów wód powierzchniowych w Polsce Północno-Wschodniej. Współpraca będzie realizowana poprzez wspólne działania szkoleniowe, konferencje, wymianę opracowanych metodyk i powstałych w wyniku badań materiałów.
III.2.3./R-P14 Program na rzecz wysokiej jakości, certyfikowanej żywności	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne sp. z o.o.
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap I – prace w fazie przygotowawczej
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Przygotowane zostały założenia Certyfikacji produktów żywnościowych, projektu przygotowywanego wspólnie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Regionalnym Ośrodkiem Zrównoważonego Rozwoju Sp. z o. o., w którym półka będzie realizowała badania i certyfikację jakości żywności pochodzenia roślinnego.
R-P15 Utworzenie Polsko-Ukraińskiej Platformy na rzecz rozwoju Inteligentnych Specjalizacji	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Departament Planowania Rozwoju i Innowacji

<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap „zero” – prace nie zostały rozpoczęte
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Z uwagi na brak możliwości kompetencyjnych, finansowych i organizacyjnych realizacji zadania przez ówczesny Departament Planowania Rozwoju i Innowacji, niemożliwe jest podjęcie działań na rzecz realizacji przedsięwzięcia. W 2024 r., sprawozdając wykonanie zadania za rok 2023, zwrócono uwagę, że przypisanie realizacji przedsięwzięcia do Departamentu Planowania Rozwoju i Innowacji uniemożliwia jego realizację ze względów kompetencyjnych. Wskazywano wówczas na konieczność przeniesienia zadania do Departamentu Rozwoju Gospodarczego lub jego włączenie do działań w ramach projektu „Proces Przedsiębiorczego Odkrywania na rzecz rozwoju Inteligentnych Specjalizacji regionu”.
<i>Źródło: Raport z realizacji Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego za rok 2024 przyjęty uchwałą Nr 52/2461/25 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 28 kwietnia 2025 r. Za wyjątkiem informacji na temat realizacji przedsięwzięcia R-P15: Opracowanie własne Departamentu Planowania Rozwoju i Współpracy Regionalnej</i>	

8. Opracowania dotyczące monitorowania *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+* wykonane w ramach realizacji projektu pn. „Proces Przedsiębiorczego Odkrywania na rzecz rozwoju Inteligentnych Specjalizacji regionu”

Analiza benchmarkowa konkurencyjności i innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego pokazująca jego dynamikę na tle innych regionów UE⁸

Analiza benchmarkowa konkurencyjności i innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego na tle wybranych regionów Unii Europejskiej⁹ pokazała, którą pozycję rankingową zajmują Kujawy i Pomorze w określonych sferach służących ocenie zarówno potencjału, jak i poziomu rozwoju. Jednocześnie określony został benchmark dla poszczególnych wskaźników mierzących innowacyjność wytypowanych jednostek. Wyznaczenie benchmarku, czyli najwyższych wartości dla badanych zjawisk, pozwoliło natomiast zobrazować odległość województwa kujawsko-pomorskiego od maksymalnych wartości innych regionów Unii Europejskiej.

W ramach opracowania zmierzona została dynamika zmian zarówno Kujaw i Pomorza, jak i innych regionów Unii. Przeprowadzono również ocenę poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego województwa w ramach czterech wymiarów innowacyjności, tj.: warunków ramowych, inwestycji, działań innowacyjnych oraz wpływów/oddziaływań na poszczególne sfery funkcjonowania ekosystemu gospodarczego. Na bazie przeprowadzonych analiz wskaźnikowych wykazano, że silną stroną województwa kujawsko-pomorskiego są zgłoszenia wzorów przemysłowych. Natomiast kwestiami, które obecnie wymagają największego wsparcia, są m.in.: liczba przedsiębiorców wprowadzających innowacje w procesach biznesowych, liczba międzynarodowych współautorstw naukowych, liczba przedsiębiorców wprowadzających innowacje produktowe, a także liczba zgłoszeń w sprawie ochrony patentowej.

⁸ Pomimo iż niniejszy *Raport* dotyczy formalnie roku 2024, dla pełniejszego zobrazowania poziomu rozwoju innowacyjności w województwie kujawsko-pomorskim, zdecydowano się na ujęcie w nim *Analizy benchmarkowej konkurencyjności i innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego na tle wybranych regionów Unii Europejskiej*, która opracowana została w kwietniu 2025 r., ale jej okres badawczy obejmuje również rok 2024.

⁹ Opracowanie dostępne na stronie internetowej Kujawsko-Pomorskiego Funduszu Rozwoju sp. z o.o. w zakładce: Realizowane projekty – Proces Przedsiębiorczego Odkrywania.

Kluczowe wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy benchmarkowej:

- Społeczeństwo regionu cechuje wysoki poziom umiejętności cyfrowych oraz aktywność w kształceniu ustawicznym, co stanowi solidną bazę dla rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i technologii;
- Umieędzynarodowienie badań naukowych pozostaje na niskim poziomie, co ogranicza transfer wiedzy i wpływ lokalnych instytucji naukowych na innowacyjność regionu;
- Region wyróżnia się aktywnością w zakresie ochrony własności intelektualnej, szczególnie w obszarze zgłoszeń wzorów przemysłowych, co wskazuje na potencjał w sektorach kreatywnych i technologicznych;
- Nakłady na działalność badawczo-rozwojową wciąż są niewystarczające zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym, co hamuje rozwój innowacji opartych na wiedzy;
- Przedsiębiorstwa z regionu wykazują gotowość do wdrażania innowacji, szczególnie poprzez inwestycje w infrastrukturę i nowe technologie;
- Zatrudnienie w sektorze wiedzy i liczba innowacyjnych MŚP są na niskim poziomie, co ogranicza rozwój gospodarki innowacyjnej;
- MŚP mają trudności z wdrażaniem innowacji produktowych i procesowych, co osłabia ich konkurencyjność na rynku krajowym i międzynarodowym;
- Współpraca między nauką a biznesem jest ograniczona, co widoczne jest w niskiej liczbie zgłoszeń patentowych i wspólnych publikacji naukowych;
- Wydatki na innowacje niezwiązane z B+R w MŚP utrzymują się na dobrym poziomie, co świadczy o otwartości przedsiębiorstw na nowoczesne rozwiązania organizacyjne i technologiczne;
- Województwo odnotowało dynamiczny, 26-procentowy wzrost poziomu innowacyjności w latach 2016-2023, co potwierdza skuteczność podejmowanych działań i dobrze wykorzystany potencjał środków unijnych.

Identyfikacja barier rozwoju innowacyjności i cyfryzacji gospodarki w województwie kujawsko-pomorskim (tzw. „wąskich gardeł”). Część I¹⁰

Głównym celem *Identyfikacji barier rozwoju innowacyjności i cyfryzacji gospodarki w województwie kujawsko-pomorskim* (tzw. „wąskich gardeł”). Część I¹¹ było dokonanie szczegółowej i usystematyzowanej oceny czynników mających wpływ na ograniczenie rozwoju innowacyjności i cyfryzacji gospodarki w województwie kujawsko-pomorskim, tj. tzw. „wąskich gardeł”. W ramach badania, na podstawie analizy wskaźnikowej sytuacji społeczno-gospodarczej regionu, zweryfikowane zostały dotąd rozpoznane bariery rozwoju, a także zbadane obszary, które mogą mieć wpływ na zahamowanie lub obniżenie postępu regionu. Badanie to ma charakter analizy porównawczej (dokonanej na tle poprzednich lat). Obecnie trwają prace nad zebraniem subiektywnej oceny stanu rozwoju innowacyjności oraz cyfryzacji wśród interesariuszy rozwoju innowacyjnej gospodarki.

¹⁰ Pomimo iż niniejszy *Raport* dotyczy formalnie roku 2024, dla pełniejszego zobrazowania poziomu rozwoju innowacyjności w województwie kujawsko-pomorskim, zdecydowano się na ujęcie w nim *Identyfikacji barier rozwoju innowacyjności i cyfryzacji gospodarki w województwie kujawsko-pomorskim* (tzw. „wąskich gardeł”). Część I, która opracowana została w 2025 r., ale jej okres badawczy obejmuje również rok 2024.

¹¹ Opracowanie dostępne na stronie internetowej Kujawsko-Pomorskiego Funduszu Rozwoju sp. z o.o. w zakładce: Realizowane projekty – Proces Przedsiębiorczego Odkrywania.

Wyniki przedmiotowego badania potwierdzają aktualność „wąskich gardeł” zidentyfikowanych w dokumencie *RIS3 2021+*, tj.:

- Migracja ludności, w tym zwłaszcza młodej, poza region;
- Niedostosowanie kierunków kształcenia wyższego do potrzeb innowacyjnej gospodarki;
- Niski poziom innowacyjności firm z sektora MŚP;
- Niskie nakłady na prace badawczo-rozwojowe;
- Trudności w dostępie do kapitału;
- Sformalizowanie procedur przyznawania pomocy finansowej oraz brak przejrzystego systemu instytucjonalnego wsparcia innowacji;
- Niedostosowanie zaplecza naukowego oraz zaplecza badawczo-rozwojowego do potrzeb sfery przemysłowo-usługowej;
- Słabe powiązanie sfery nauki z gospodarką;
- Niewystarczające wsparcie ze strony instytucji okołobiznesowych;
- Niewystarczający poziom cyfryzacji.

Dodatkowo w wyniku badania ww. „wąskie gardła” zostały uzupełnione o dodatkowe bariery rozwoju innowacyjności i cyfryzacji gospodarki w województwie kujawsko-pomorskim, tj.:

- Starzenie się społeczeństwa;
- Stosunkowo wysoka stopa bezrobocia;
- Bardzo niski odsetek doktorantów na kierunkach inżynieryjno-technicznych.

Pozostałe opracowania dotyczące monitorowania *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+* wykonywane w ramach realizacji projektu pn. „Proces Przedsiębiorczego Odkrywania na rzecz rozwoju Inteligentnych Specjalizacji regionu

1. *Analiza aktywności i skuteczności aktorów Inteligentnych Specjalizacji pod kątem ubiegania się o wsparcie publiczne na poziomie regionalnym, krajowym i unijnym* – jej wykonanie będzie możliwe dopiero po powołaniu poszczególnych grup w ramach projektu PPO i zebraniu pierwszych danych z ich działalności. Wynika to z faktu, iż projekt zakłada realizację wzajemnie powiązanych zadań, wśród których kluczową rolę odgrywają m.in. działania analityczne dotyczące IS. Pozyskanie niezbędnych informacji do przeprowadzenia pełnej analizy będzie zatem możliwe dopiero po zaangażowaniu uczestników PPO, w tym członków grup roboczych, Rady Gospodarczej oraz panelu eksperckiego.
2. *Analiza Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji zidentyfikowanych dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego* – jw.
3. *Monitorowanie nakładów na działania wspierające i wzmacniające IS* – w trakcie opracowania.

9. Podsumowanie, wnioski i rekomendacje

Przedmiotowy *Raport monitorujący RIS3 2021+* jest drugim dokumentem formalnie podsumowującym stan realizacji *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+*, przyjętej 13 lipca 2022 r. Jednocześnie wskazać należy, że nie wszystkie elementy składające się na system monitorowania *RIS3 2021+* były możliwe do wykonania w analizowanym roku, co wynika m.in. z wciąż jeszcze wczesnej fazy realizacji projektu pn. „Proces Przedsiębiorczego Odkrywania na rzecz rozwoju Inteligentnych

Specjalizacji regionu” współfinansowanego ze środków programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027.

Wskazany w *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+* system monitorowania ma za zadanie ocenę realizacji celu głównego *RIS3 2021+: Wzmocnienie konkurencyjności województwa kujawsko-pomorskiego*, o czym świadczyć będzie:

- Osiągnięcie do roku 2029 statusu umiarkowanego innowatora zgodnie z rankingiem *Regional Innovation Scoreboard*;
- Osiągnięcie minimum 9. miejsca wśród 17 krajowych jednostek NUTS2 pod względem poziomu innowacyjności do roku 2029.

Wykonana na potrzeby niniejszego *Raportu* analiza wartości syntetycznego wskaźnika poziomu innowacyjności regionów dla lat 2019-2022 jednoznacznie wskazuje, że w roku 2022 nie osiągnięto zakładanego w *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+* celu, jakim jest osiągnięcie przez województwo kujawsko-pomorskie co najmniej 9 pozycji wśród 17 krajowych jednostek NUTS2, a w stosunku do poprzedniego roku oddalono się od osiągnięcia założonego celu. Region zajmuje bowiem 13 pozycję wśród 17 polskich jednostek NUTS2.

Jako jeden ze wskaźników realizacji celów *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+* określona została pozycja, jaką województwo kujawsko-pomorskie zajmuje w rankingu *Regional Innovation Scoreboard* (Ranking Innowacyjności Regionów). *RIS3 2021+* zakłada, że do 2029 r. Kujawsko-Pomorskie powinno osiągnąć status umiarkowanego innowatora (*Moderate Innovators*). Województwo w 2023 r. (ostatnia edycja rankingu) zakwalifikowane zostało do podgrupy *Emerging Innovators +* (wschodzący innowatorzy +) i tym samym podniosło swoją ocenę (w poprzedniej edycji rankingu z 2021 r. znajdowało się w podgrupie *Emerging Innovators*), cały czas jednak pozostając w grupie regionów cechujących się niskim poziomem rozwoju innowacyjności. Jednocześnie region w 2023 r. utrzymał swoją pozycję względem poprzedniej edycji rankingu z 2021 r. – zarówno wśród wszystkich badanych regionów europejskich (miejsce 213. na 239 regionów), jak i względem regionów polskich (miejsce 11. na 17 regionów). Cały czas utrzymuje się dystans między województwem kujawsko-pomorskim a regionami najlepszymi (warszawskim stołecznym i małopolskim), które obecnie klasyfikowane są jako *Moderate Innovators*, grupy do której zakwalifikowania aspiruje region do roku 2029. Jednocześnie Kujawsko-Pomorskie ustępuje w swojej grupie (*Emerging Innovators+*) regionom, których ogólny stan rozwoju społeczno-gospodarczego nie wykazuje wyższego poziomu, tj. województwo podlaskie i podkarpackie).

Realizacja 3 z 15 przedsięwzięć kluczowych dla wzmocnienia potencjału innowacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego się jeszcze nie rozpoczęła, co jak wskazuje *Raport z realizacji Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego za rok 2024*, wynika przede wszystkim z „braku możliwości finansowania przedsięwzięcia”. Zgodnie z zapisami ww. *Raportu z realizacji Programu rozwoju gospodarczego* można założyć, że w kolejnych latach będzie wzrastał poziom realizacji uruchomionych przedsięwzięć, natomiast prawdopodobnie niemożliwe będzie wykonanie tych przedsięwzięć, dla których już obecnie wskazano problemy ze sfinansowaniem ich realizacji. Dlatego też w przypadku definitywnego stwierdzenia, że określonej grupy przedsięwzięć *Programu* nie można realizować ze względu na brak środków – należy rozważyć aktualizację *Programu* (a tym samym *RIS3 2021+*) i usunięcie tych zadań z dokumentu.

Zwraca się uwagę, że przytoczone w niniejszym *Raporcie* opracowania zawierają często niejednoznaczne wyniki, co może powodować odczucie, iż przytoczone wnioski w poszczególnych analizach są sprzeczne. W związku z powyższym konieczne jest prowadzenie dalszych, pogłębionych, spójnych badań poziomu rozwoju innowacyjności w województwie kujawsko-pomorskim. Należy jednak w opracowywanych analizach zwrócić szczególną uwagę na dobór odpowiedniej metodyki.

Dodatkowo zaleca się jak najszybsze zaawansowanie prac w ramach projektu pn. „Proces Przedsiębiorczego Odkrywania na rzecz rozwoju Inteligentnych Specjalizacji regionu”, co pozwoli na pozyskanie pełnego kompletu analiz niezbędnych do oceny skuteczności podejmowanych działań we wzmacnianiu potencjału innowacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego.

Jednocześnie podkreślić należy, iż obecnie niezbędnym staje się uwzględnianie w prowadzonych pracach zachodzących procesów zewnętrznych (bezpieczeństwo militarne, powszechne kontestowanie idei Europejskiego Zielonego Ładu) oraz wewnętrznych (pogłębione informacje o sektorze uzdrowiskowym). W związku z powyższym wskazuje się na zasadność weryfikacji Inteligentnych Specjalizacji regionu w kierunku:

- wyróżnienia nowej IS związanej z bezpieczeństwem (w sensie militarnym) oraz obronnością,
- wyróżnienia z IS „Zdrowie i turystyka zdrowotna” specjalizacji dedykowanej rozwojowi sektora uzdrowiskowego,
- zasadności podtrzymywania IS „Europejski Zielony Ład” lub zmiany jej nazwy.

Skutkować to może koniecznością zmiany *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+*. Do czasu ww. weryfikacji IS nie jest zatem możliwe stwierdzenie, czy zapisy *RIS3 2021+* pozostają aktualne.